Commissariaat voor de Media

cvdm.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. dr. mr. R.M. Letschert
Postbus 16375
2500 BJ 'S-GRAVENHAGE

Ook per e-mail aan:

Datum	Onderwerp		
26 oktober 2026	Advies NPO begroting 2027		
Uw kenmerk	**Ons kenmerk**	**Contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
	1046426/1046912		

Het Commissariaat voor de Media (Commissariaat) zendt u hierbij, op grond van artikel 2.148, tweede lid van de Mediawet 2008, zijn opmerkingen op de begroting 2027 van de Stichting Nederlandse Publieke Omroep (NPO).

Het Commissariaat bevordert betrouwbaar en pluriform media-aanbod voor iedereen. Vanuit deze missie en de publieke belangen die we als onafhankelijk toezichthouder beschermen en bevorderen hebben wij de begroting 2027 gelezen. Het advies over de begroting vullen we dit jaar anders in dan u van ons gewend bent. Het Commissariaat kiest voor een compacter advies en gaat hierin in op twee onderdelen, namelijk:
A. wettelijke eisen budgetaanvraag
B. reflectie op onze vragen uit het begrotingsadvies 2026

Het wetsvoorstel hervorming van het landelijke publieke omroepbestel is momenteel in de fase van internetconsultatie. In onze consultatiereactie zullen we ingaan op risico's voor de doeltreffendheid van het wetsvoorstel en de mate waarin het de publieke belangen borgt. Over het wetsvoorstel heeft u ons gevraagd een uitvoerings- en handhaafbaarheidstoets (UHT) uit te voeren op het wetsvoorstel. Hierin kijken we naar gevolgen van het wetsvoorstel voor de betrokken organisaties en voor het Commissariaat als toezichthouder.

In het wetsvoorstel verdwijnt de wettelijke adviestaak op de begroting van de NPO voor het Commissariaat. We denken daarom na welke vorm van toezicht van het Commissariaat passend is bij doeltreffendheid en doelmatigheid. Relevante vragen hierbij zijn: aan welke eisen moet het aanbodplan voldoen om te dienen als sturingsinstrument gezien de risico's van (de overgang naar) het herziene publieke bestel en de publieke mediaopdracht, hoe kan de NPO het inzicht in de benodigde middelen verbeteren en welke rol zou het transparant verantwoorden van bestedingen daarbij moeten spelen.

Tegelijkertijd werken we aan onze toezichtaanpak gedurende de overgangsfase die loopt totdat de gewijzigde Mediawet in werking treedt en de hervorming van het landelijke publieke mediabestel een feit is. Risico's voor de transitie en een toekomstbestendige publieke omroep die we in het begrotingsadvies van vorig jaar aanstipten (zoals over sturing en verantwoording, doelmatigheid, digitalisering en bereik van jongere doelgroepen) komen hierin aan de orde.

Bovendien is er sprake van versterking van de in de tijd samenvallende risico's, voor de publieke belangen waar we ons als toezichthouder voor inzetten. De NPO moet bezuinigingen doorvoeren, maar door het afnemende lineaire bereik, met name onder jongeren, is sterkere digitale aanwezigheid van de NPO een vereiste. Ook de hervorming van het landelijke publieke mediabestel kost tijd en geld die uit de lopende begrotingen moet worden bekostigd.[1] Het Commissariaat ziet het zoeken naar een nieuwe balans als een belangrijk strategisch risico, wat de publieke waarde[2] van het media-aanbod raakt.

Zoals we in eerdere begrotingsadviezen hebben benoemd, heeft het Commissariaat vraagtekens bij de meerwaarde van ons begrotingsadvies in de huidige vorm. Daarom kiezen we voor begroting 2027 voor een compacter advies.

Uit een nadere toelichting van de NPO hebben wij begrepen dat de begroting een kaderstellend beleidsstuk is, maar dat de begroting alleen voor de organisatiekosten als sturingsinstrument geldt. Sturing op de programmamiddelen vindt plaats met behulp van andere instrumenten, op basis van het mediajaarplan.

De begroting bevat de financiële middelen die voor het volgende kalenderjaar beschikbaar zijn, en de totale exploitatiekosten in overeenstemming met de beschikbare middelen. De wettelijke begrotingseis - dat de begroting de financiële middelen bevat die voor het volgende kalenderjaar nodig zijn om de voornemens met betrekking tot de landelijke publieke mediadienst te verwezenlijken – wordt door de NPO ingevuld met de in de mediabegroting ter beschikking gestelde middelen[3].

In het licht van EMFA-wetgeving, die lidstaten verplicht dat de publieke omroep beschikt over adequate, voorspelbare en duurzame middelen, is begroten op basis van benodigde middelen ons inziens noodzakelijk. Het Commissariaat merkte eerder in zijn brief aan de minister[4] al op dat de een onderbouwing van het minimumbedrag voor adequate bekostiging van de publieke omroep ons inziens nodig is.

Zoals opgemerkt in onze eerdere begrotingsadviezen, start het inzicht in de benodigde middelen ons inziens met het systematisch SMART formuleren van doelen en prestatieafspraken en een zichtbare koppeling tussen SMART doelstellingen en inzet van middelen.[5] Ter illustratie: de centrale beleidskeuze om in 2027 versneld te transformeren van een vooral lineair gerichte organisatie naar een meer digitaal georiënteerd mediabedrijf kent in de begroting veelal een koppeling met doelen (ijkpunten) in de vorm van rapportageafspraken.

In de bijlage zijn bovengenoemde twee onderdelen uiteengezet. We vertrouwen erop u met ons advies op de begroting 2027 van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
Commissariaat voor de Media

[1] Voor het financieren van transitievergoedingen en bijkomende out-of-pocket kosten is een frictiekostenregeling in het leven geroepen.
[2] Onafhankelijk, betrouwbaar, pluriform, divers, impact, geëngageerd, authentiek, eigenzinnig (npo.nl).
[3] Daarnaast incidentele reserves, omroepbrede middelen (uit distributieopbrengsten) en eigen bijdragen.
[4] N.a.v. de uitvoeringstoets wijziging van de Mediawet houdende verlaging van de mediabijdrage.
[5] Sluitstuk is de transparante verantwoording van de inzet van bestedingen ten opzichte van begroting.

Drs. Amma Asante
Voorzitter

W.R. de la Motte
Commissaris

Bijlage

A. Wettelijke eisen aan budgetaanvraag
B. Reflectie op vragen uit begrotingsadvies 2026